

Dobro je, če veste
Najsi so Zedinjene države matrane kot industrijska dežela, pa se je istočasno z industrijo razvijalo tudi poljedelstvo. Leta 1850 je bilo, na primer, v Ameriki obdelane zemlje komaj 15 odstotkov, pa jo je bilo leta 1940 že 55,7%.

V zadnjih štirih letih so osi-
podmornice napadle v več
40 slučajih zavezniške bolni-
nice. Več so jih potopile
poškodovale, čeprav so imele
ladje naslikane velike rdeče
krize, kot to določa mednarodna
konvencija, ki tudi govori, da take
ladje ne smejo biti napadane. V
nekaterih slučajih so sovražne podmor-
nice celo obstreljivale brodomor-
ne v kolih.

Vaska ameriška bojna ladja
na najmanj 30 radijskih opera-
cij, ki sprejemajo ali odpoši-
ljuje depeše in povelja ob vsaki
priložnosti.

V letu 1900 je bilo v ameri-
škem letarstvu napredovalec kakih
1000 raznih zdravil. Leta 1940
je bilo že nad 100.000.

Znamo je, da si nežni spol bar-
vne na rokah in na nogah,
na pa na rokah. Zdaj so pri-
družili krasotice na drugo ide-
jo, ki jim bo pomagala vzbujati
močnose nase. Nekdo je nam-
rečel na idejo, da bi bili
na rokah, če bi se jih barvalo
z belo porcelanasto bar-
vo, da bi videli, kako se k ra-
zličnim zobje, boste vedeli,
da jo najverjetneje umetno nare-

ko so dobile ameriške železni-
ce, da premestijo neko ame-
riško vojaško enotico 60.000 vo-
jakov v svo opremo, so potrebo-
vali 1.350 potniških
vozov, 1.800 tovornih voz ter 330
vozov za premik vojaških kuhinj.
Za bil dozdaj največji poedin-
ski premik ameriških čet po že-

Neka newyorška apartment
je prazna, ker se jo kot ta-
ko ne more dati v najem radi
ne obseznosti, predelati se je
tudi ne more v manjša stano-
vanja, ker vlada ne dovoli več
\$1.000 za predelavo ene po-
nece. Rusi so počistili ves bazen
Doneca nacija ter okupirali na-
daljnih 150 naselij. Tako se je
glasilo danes poročilo iz Mos-
kve.

Maršal Stalin je javljal danes
zavzetje Stalino in vsega bazena
od Donecu, kar je bila posledica
spretnega manevriranja ruskih
poveljnikov v zadnjih šestih
dneh.

Prvi možki, ki je bil slikan z
deli na nosu, je bil kardinal
ekvival. Nikolaja, Treviso, Ita-
lija.

ITALIJA SE JE PODALA!

Vdala se je brezpogojno - Eisenhower dovolil premirje - Naše čete se že izkrcavajo po Italiji

Gl. stan zaveznikov v Afriki, 8. sept. — General Dwight D. Eisenhower je danes naznanil brezpogovorno vdajo italijanske armade, kar je gotovo največja zmaga zaveznikov v tej vojni. Poveljnik zavezniških čet je naznanil, da je dovolil Italiji vojaško premirje.

Članica Berlin-Tokio-Rim osi je mora-
la pristati na zahtevo predsednika Roose-
velta in premierja Churchilla — brezpogoj-
no vdajo in nič manj.

Vest o vdaji Italije je prišla istočasno
kot poročilo, da se omalodušeni italijanski
vojaki trumoma vdajajo angleškim in ka-
nadskim četam, ki prodirajo severno po
Kalabriji.

Istočasno je italijanska vlada ukazala
armadi, da se neha vojskovati proti zavezni-
skim armadam, toda da se mora upreti vsaki
drugi sili (Nemcem).

General Eisenhower je javljal, da so Ze-
dinjene države, Anglija in Rusija dovolile
Italiji premirje.

**Premirje je bilo podpisano še
zadnji petek**

Premirje v Italijo je bilo podpisano še zad-
nji petek v Siciliji, to je prav isti dan, ko so
zavezniške čete udrle v južno Italijo. Itali-
ja, ki je podpisala pogoje, je tudi pristala na
to, da bo ta pogodba stopila v veljavo v naj-
bolj ugodnem trenutku. "In ta trenutek je
zdaj tukaj," se glasi uradno poročilo.

Italija se bo morala ukloniti vsem politi-
čnim, ekonomskim in finančnim odredbam, ki
jih bodo zavezniški odredili pozneje.

**Poziv na Italijane, da poženo
Nemce iz dežele**

Eisenhower je apeliral na Italijane, naj se
pridružijo zaveznikom ter pomagajo pognati

Nemce iz svoje dežele. V tem bodo dali za-
vezniki vso pomoč.

Da bo morda Italija obrnila orožje proti
Nemcem, sodijo nekateri iz tega, da je mar-
šal Pietro Badoglio izdal apel na italijansko
armado, naj se ne bori proti zaveznikom, am-
pak naj se upre vsaki drugi sili.

General Eisenhower je tudi poslal potom
radija apel na italijansko bojno mornarico,
naj ladij ne uniči in naj jih ne dovoli zajeti
Nemcem. Tiste ladje, ki se nahajajo v Sre-
dozemlju, naj plujejo v Gibraltar, Tripoli,
Malto, Haifo, Aleksandrijo ali Sicilijo. Ti-
ste, ki se nahajajo v Črnem morju, naj za-
plujejo v kako rusko пристanišče.

**Badoglio je izdal sledeč razglas
na narod:**

Maršal Badoglio, italijanski ministrski
predsednik, je izdal na narod sledeč razglas:
"Italijanska vlada, ki je spoznala nezmož-
nost nadaljne borbe proti premoči sovražni-
ka in v namenu, da prepreči nadaljne in tež-
je udarce narodu, je prosila generala Eisen-
howerja, vrhovnega poveljnika angleško-ame-
riških armad, za premirje. Ta prošnja je
bila uslišana.

"Radi tega bodo italijanske bojne sile pre-
nehale z vsemi sovražnostmi proti angleško-
ameriškim armadam, kjerkoli bi se ž njimi
srečale. Toda uprle se bodo vsakemu napadu
od katerekoli druge strani."

V Italiji je še vedno dosti Nemcev

V Italiji je še vedno izdatno število nem-
skih čet. Dogodki v prihodnjih dneh bodo
pokazali, kaj bo s to nemško armado. Italija
je bila Nemčiji v veliko pomoč radi svoje
zemljepisne lege, ker so morali imeti zavez-
niki prav radi tega v Sredozemskem morju
veliko bojno mornarico. Zdaj je oproščeno

Sredozemsko morje sovražnika, enako tudi
Jadransko morje. Zavezniki se s svojim boj-
nim brodomjem lahko krečejo, kamor hočejo,
ker Nemčija tukaj nima bojne mornarice.
Za zaveznike zdaj ni prosa samo italijanska
obal, ampak tudi grška in dalmatinska.

Zavezniki so metali letake po Italiji

Komaj je general Eisenhower naznanil, da
se je Italija podala, so se dvignili zavezniški
bombniki nad Italijo, ne da bi spuščali bom-
be, ampak da so prinesli Italijanom novico,
da je zanje vojna končana.

Letaki so bili sledeče vsebine: "Italijani!
S kritjem zavezniške moči ima Italija zdaj
priložnost, da se maščuje nad nemškimi tla-
čitelji ter pomaga izgnati vednega sovražnika
z italijanske zemlje."

**Zdaj nastanejo druga važna
vprašanja**

Zdaj, ko se je Italija brezpogojno vdala
zaveznikom, nastane vprašanje: koliko itali-
janskega ozemlja bo poskušal Hitler držati?
Kaj se bo zgodilo z Balkanom?

V tem trenutku se pojavljajo sledeča vpra-
šanja, na katera bodo odgovorili razvijajoči
dogodki:

1—Kaj se bo zgodilo z italijansko bojno
mornarico, ki se nahaja deloma v Pulju na
Jadranskem morju in deloma v Speziji na
zapadni italijanski obali?

2—Ali se bodo Nemci umaknili od reke
Pad, kjer imajo baje od 15 do 20 divizij?

3—Kaj se bo zgodilo z 25 do 30 italijan-
skimi divizijami, ki so na Balkanu in v Fran-
ciji? In kaj bo z onimi 250.000 italijanskimi
delavci v Nemčiji?

4—Kako bo vplivala vdaja Italije na bal-
kanske satelite: Madžarsko, Romunsko, Bol-
garijo in Hrvaško?

Italija je stopila v vojno 10. junija 1940
in je bila v vojni tri leta, dva meseca in 29
dni. Zdaj bo najbrže prva na vrsti Madžar-
ska, ki je vedno gledala na fašistično Italijo
za pokroviteljstvo. S padcem Italije ne mo-
rejo Madžari ničesar pričakovati od Nemčije.

Ako se bo vdala Madžarska, ji bo sledila
najbrže Romunska. Toda ne bosta se tako
lahko izvili iz Hitlerjevih krempljev, ker Hit-
ler potrebuje madžarsko pšenico in romun-
sko olje.

Morda bo Bolgarija kmalu stopila iz voj-
ne, ker je v tesni zvezi z Italijo. Bolgarska
kraljica Joana je namreč hči italijanske
kraljeve hiše. Toda dokler so nemške arma-
de v Grčiji, se Bolgarija ne more ganiti.

Padec Italije bo gotovo porazno vplival na
nemški narod, kateremu so naciji vedno zatr-
jevali, da je Hitlerjeva Evropa tako tesno
povezana med seboj, da je ne more zlomiti
nobena sila. No, zlomilo jo je ameriško in
angleško orožje, ki bo kmalu trkalo na sama
nemška vrata.

Zavezniki so se izkrcali v Neaplju

Najnovejša poročila javljajo, da so se za-
vezniške čete izkrcale pri Neaplju, ki šteje v
mirnem času do 1.000.000 prebivalstva. Tako
so prišli zavezniki za hrbet onim Nemcem, ki
se se nahajajo v južni Italiji. Prva se je iz-
krcala pri Neaplju 7. ameriška armada.

Druga poročila zopet trdijo, da so se za-
vezniški izkrcali na raznih krajih zapadnega
obrežja Italije, kot v Neaplju, Genovi, Civita
Vecchia in da so zasedli tudi Sardinijo.

Neka depeša iz Stockholma trdi, da je ita-
lijanska garnizija na otoku Korziki razoro-
žila nemško posadko, ki se je nahajala z Ita-
lijani na tem otoku.

RUSI SO VRGLI NEMCE OD DONECA; STALINO VZET

London, 8. sept. — Ruske ar-
made so zavzele mesto Stalino,
glavno mesto v bazenu reke Do-
nece. Rusi so počistili ves bazen
Doneca nacija ter okupirali na-
daljnih 150 naselij. Tako se je
glasilo danes poročilo iz Mos-
kve.

Maršal Stalin je javljal danes
zavzetje Stalino in vsega bazena
od Donecu, kar je bila posledica
spretnega manevriranja ruskih
poveljnikov v zadnjih šestih
dneh.

Na operaciji

Mrs. John Hochevar iz 19110
Chicasaw Ave. je prestala težko
operacijo v Glenville bolnišnici
in istočasno povila krepkega sin-
čka. Dete se dobro počuti, mati
je pa slaba in obiski zato niso do-
voljeni. Mrs. Hochevar je hči
družine Globočnik iz 426 E. 160.
St.

Devetnajsta obletnica

V petek ob 7.45 bo darovana
v cerkvi sv. Vida maša za po-
kojnima Matijem Petkovškom v
spomin 19. obletnice njegove
smrti.

Šesta obletnica

V petek ob 7.45 bo darovana
v cerkvi sv. Franciška maša za
pokojnim Vincentom Savnik v
spomin 6. obletnice njegove
smrti.

Nemci so poročali, da so izpra-
znili Stalino ter uničili v tem
važnem industrijskem mestu vse
važne naprave.

Drugo rusko poročilo se glasi,
da so ruske čete presekale želez-
niško progo, ki veže bazen Done-
ca z Dnepropetrovsk, 115 milj
zapadno od Stalino. Stalino, ki
je štel pred vojno 500.000 prebi-
valcev, so vzeli Nemci v oktobru
1941. Od takrat ga niso mogli
Rusi nikdar vzeti nazaj.

Vsled ugodnih železniških
mrež imajo Rusi zdaj odprto pot
za pogon proti jugozapadu, da
preženo Nemce iz Kubana in po-
lota Krima.

Vest iz domovine

John Zakrajšek, 7004 Hecker
Ave. je prejel potom Rdečega
križa iz domovine pismo od svo-
je soproge Mihelce ter pozdrave
od hčerke Teje in sinčka
Ivana. Pišejo mu, da so zdravi
in da žive v vasi sv. Križ pri
Kostanjevici.

Frank Banič, 1132 E. 63. St.
je tudi prejel potom Rdečega
križa pismo od svoje hčere Ka-
roline iz sv. Križa pri Kosta-
njevici. Edini sin Frank je
umrl, drugi pa da so zdravi,
pravijo. Frank Banič je doma
iz Šutne pri sv. Kdižu.

Slovenski vojak umrl

V Elkins, W. Va., se je smr-
ton ponesrečil Pfc. Stanley Jer-
šan, star 22 let, ki je služil eno
leto v armadi. Njegov dom tu-
kaj je na 583 E. 95. St. Rojen
je bil v Eldred, Pa. Tukaj je
Clevelandu z a p u š č a očeta
Franka, mati Mary mu je umr-
la pred 15 meseci, tri brate Sgt.
Edward, Cpl. Anthony in Hen-
ry, dve sestri, Sophie in Mil-
dred Mostar. Bil je član dru-
štva sv. Cirila in Metoda št. 18
SDZ. Pogreb bo v soboto zju-
traj ob devetih iz Zakrajškovega
pogrebnege zavoda, 6016 St.
Clair Ave. v cerkev sv. Filipa
Neri, St. Clair Ave. in Ansel
Rd. ter na Kalvarijo. Naj po-
čiva v miru, preostalih naše so-
žalje.

Odhod iz Clevelanda

Mrs. Josephine Prebešek, ki
je preživela več časa v Clevelan-
du, odhaja zdaj nazaj na svojo
demačijo v Olean, N. Y. Pred od-
hodom naroča pozdrave na vse
svoje številne znanke in prijate-
lje. Mrs. Prebešek je dala tri
sinove Stricu Samu in sicer je
korporal Louis v Avstraliji, Pvt.
Frank je tudi neke preko
oceana in Ludwig je pa pri pa-
rašutarjih v Georgiji.

Vabijo na piknik

Društvo sv. Križa št. 214
KSKJ vabi prihodnjo nedeljo
popoldne na piknik na 6818
Denison Ave. Zabava in postre-
žba bo prvovrstna.

Za gospodinje

V starih dobrih časih so ime-
le gospodinje navado, da so ku-
povale največ koncem tedna za
ves prihodnji teden. K temu so
jih navajali celo trgovci, ki so
imeli koncem t e d n a posebno
znižane cene na raznem blagu.

No, tisti časi so zdaj minili.
To pa največ radi tega, ker tr-
govcem primanjkuje osebja, da
bi streglo večjemu navalu od-
je malcev od petkih in sobotah.
Zato je priporočljivo, da kupi-
jete tudi začetkom tedna, naj-
boljše je pa, če kupite vsak dan
nekaj. Tako imate vedno sveže
blago doma, trgovcem pa tudi
pomagate, ki nimajo pomoči za
prodajalno mizo. To velja zla-
sti za tiste, ki gredo lahko vsak
dan v bližnjo prodajalno in si
tam izberejo po mili volji in
dobe sveže, najboljše blago.

**Winant, Eden in Maiski
pri skupni mizi**

London. — Prvi sestanek za-
stopnikov Zed. držav, Anglije in
Rusije, odkar je bila sprožena v
Quebecu ideja za skupno konfe-
renco teh treh velesil, je bil vče-
raj, ko so sedli h kosilu angleški
minister Eden, ameriški posla-
nik Winant in ruski komisar
Maiski.

Pczor 10 in 47 SZZ

Nocoj bo posetila sejo podru-
žnice št. 10 SZZ Mrs. Albina No-
vak, urednica Zarje, v soboto pa
sejo podružnice št. 47. Članice
naj se udeležijo v velikem številu.

POT GRE V BERLIN, TOKIO, PRAVI MR. ROOSEVELT

**Pot k zmagi je še dolga in težavna, toda skrajšali jo
bomo in manj žrtev bo, ako posodimo vladi de-
nar, apelira predsednik Roosevelt na narod.**

Washington, 8. sept. — Predsednik Roosevelt je danes
govoril na radiju in poudarjal, da je premirje z Italijo sicer
ogromna zmaga za Združene narode, toda preostaja nam še
naloga izgnati Nemce iz Italije, Francije in drugih zaslužnje-
nih dežel, nato pa udariti na Nemčijo na njeni lastni zemlji.

Predsednik je apeliral na na-
rod, naj se odzove inpodpiše za
\$15.000.000.000 tretjega vojnega
posojila, da dosežemo zmago.
"Vojna ne sme zastati niti za
trenutek zdaj, ko so naše arma-
de na ofenzivi," je izjavil Mr.
Roosevelt. "Naš glavni cilj je in
ostane še vedno Berlin in To-
kio."

"Apeliram na vas," je poudar-
jal predsednik, "da imate to ve-
dno pred očmi in da imamo še
dolgo dolgo pot, predno doseže-
mo cilj ni zmago."

"Velika novica, ki ste jo sliša-
li od generala Eisenhowerja,
vam še ni dovolil, da bi se naslo-
nili udobno nazaj in rekli, da je
zdaj že vse doseženo in da že la-
hko praznujemo zmago."

"Nihče ne ve, kdaj bomo dose-
gli totalno zmago. Uspeh 3. voj-
nega posojila bo znak, da se
Amerika zaveda trdega in na-
pornega dela pred seboj in da ne
bo odnehala, dokler ga ne izgo-
tovi."

Pismo iz domovine

John Zalar, tajnik društva
France Prešeren št. 17 SDZ, stan-
nujoč na 1038 E. 70. St. je pre-
jel s posredovanjem Rdečega
križa pismo od brata Jožeta, ki
prebiva v Ljubljani, pred Skofi-
jo št. 11. Mr. Zalar je doma iz
vasi Kranjce pri Begunjah nad
Cerknico. Brat piše, da je hiša
doma zaprta, brat Tone je umrl,
mama živijo zdaj v Begunjah,
Ančka poroč. Zakrajšek je v To-
polu št. 15 pri Novi vasi in An-
gela poroč. Blos je v Ravnah
št. 14 pri Novi vasi. Pismo je
bilo oddano v Ljubljani na 8.
aprila letos.

Na operaciji

V Glenville bolnišnici je bila
včeraj operirana na slepiču Miss
Lucille Zgonec, najmlajša hčerka
poznane družine Mr. in Mrs.
Louis Zgonec iz 885 E. 232. St.,
Euclid, O. Nahaja se v vardi št.
1, kjer jo prijateljice lahko ob-
iščejo.

"AMERIŠKA DOMOVINA"AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

6117 St. Clair Ave. Henderson 0628 Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays**NAROČNINA:**

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po razmašilih: celo leto \$6.50; pol leta \$3.50, četrt leta \$2.00.
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year.
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months, \$2.00 for 3 months.
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 212 Thur., Sept. 9, 1943

Veliki uspehi zaveznikov

Vse izgleda, da se bo zavojevanje južne Italije izvršilo tako kakor zavojevanje Sicilije. Doslej so naleteli zavezniške oziroma angleške čete na prav šibko opozicijo. Italijani se predajajo v velikih skupinah. Civilno prebivalstvo pozdravlja Angleže in Kanadce z veseljem vzkljanjem in ploskanjem. O Nemcih pa ni nikjer ne duha ne sluha.

Nič ne more bolj nazorno pokazati učinka zavezniške živčne vojne kakor dejstvo, da se niso Nemci doslej nikjer v južni Italiji uprli izkrcanju zaveznikov. Po vsej priliki se sloveča Hermann Goeringova divizija, ki je bila neusmiljeno premlačena v Siciliji, še ni utegnila na svojem umikanju proti severu združiti z glavno nemško armado ob reki Pad (Po).

Obramba južne Italije je bila prepuščena Italijanom, kar pomeni toliko, kakor da v južni Italiji sploh ne bo nobene obrambe. Italijani se namreč — in sicer vojaki kakor civilisti — ne samo počutijo srečne, da so rešeni nemške nadvlade, temveč so tudi nezadovoljni z Badoglijevim režimom, ki ni v ničemer izboljšal stanja, kakršno je vladalo v Italiji, ko je slednji gospodaril Mussolini.

Nemci ne utegnejo braniti svojih italijanskih zaveznikov, ker morajo skrbeti za obrambo drugih, važnejših točk na južni obali Evrope — za obrambo Francije in Balkana. Z vojaškega stališča bi dobra strategija zahtevala nemško obrambo južne Italije. Toda Nemci nimajo dovolj moštva, ki bi zadostovalo za obrambo vsega obroča Evrope. Nemci so šli zdaj končno veljavno v defenzivo.

Nemci so nervozni, o tem ni dvoma. Pred vsem jih zdaj skrbi to, kje se nahaja ameriška sedma armada in kam namerava slednja udariti. Dalje razglablja in se čudoma čudijo, kaj bo storila peta armada in za kakšen smoter so pripravljene vse številne francoske čete v Severni Afriki. Dalje vedo, da ne bo dolgo, ko bodo slišali o akcijah angleške 9. in 10. armade, ki sta zdaj neke na Bližnjem vzhodu. Vrh vsega tega pa je še neka "malenkost": kaj bo storila izborna opremljena armada treh milijonov mož, ki čaka zdaj pripravljena v Angliji?

Poleg skrbi nad potencialno nevarnostjo, ki jim preti od juga in zapada, pa povzroča Nemcem velike skrbi tudi neprestan pritisk velike ruske ofenzive, to je operacije, ki silno omejuje moč nemškega moštva, ki bi se ga sicer lahko uporabilo za obrambo drugih točk v Evropi.

Ako pomislimo, kako je angleška osma armada z relativno lahkoto udrla v južno Italijo, kjer je zavzela več važnih krajev, vidimo, da so zavezniški na pogonu za Nemci ne samo v vojaškem, temveč tudi v moralnem smislu.

Železni vijak zavezniške vojaške moči se neizprosno privija na Hitlerjev Tretji rajh. Operacije na "palcu" Italije so predhodnice onega, kar ima priti in kar bo zapečatilo usodo osišč.

Podprimo vojni napor!

Naše armade napadajo danes na vseh svetovnih "frontah". In ne samo napadajo, ampak tudi uspešno napredujejo. Ni vprašanja, da gredo naši fantje nasproti sijajni zmagi nad osiščem.

Toda vsa ta njih hrabrost, vse njih žrtve bodo zastoj in brez pomena, če ne bomo mi doma skrbeli, da bodo dobili naši fantje od doma vsega, kar potrebujejo na bojnem polju, kar jim je potrebno, da porazijo sovražnika.

Borijo se in žrtvujejo svoje življenje za nas in za vse zaslužene narode sveta. Borijo se in umirajo za boljši svet, za svobodo in pravico. Mi jim moramo dati od doma moralno in gotovno podporo. Dati jim moramo hrane, obleke, zdravil in orožja. Vse to pa stane denar, ker brez denarja ne bo zmage.

Naša vlada mora imeti denar, da more vzdržati to našo silno armado in da pomaga armadam naših zaveznikov. Ta potrebni denar nam vlada noče vzeti, ampak nas prosi, naj ji ga posodimo na dobre obresti s tem, da kupimo vojne obveznice.

Danes se je začela po vsej deželi ogromna kampanja za tretje vojno posojilo. Kampanja bo trajala do 30. septembra. Vsak posameznik je naprošen, naj posodi svoji vladi denar, naj kupi vojne obveznice. Nikjer na svetu ni naš denar tako varno naložen kot pri Stricu Samu, ki nam bo za posojeni denar plačal dobre obresti in na zahtevo nam bo vse pošteno vrnil do zadnjega centa. Vsak razpoložljiv dolar naj gre v vojne obveznice ali bonde!

TO IN ONO

Govori se, da so vzeli Nemci Mussolinija v zaščito. Najbrže se Hitler boji, da ne bi imel družine, ko bo stal pod visilicami. Hitler se hoče dosledno ravnati po nemškem reku: Zusammen gefangen, zusammen gehangen — kar se pravi po naše: skupaj vjeta, skupaj bosta visela. To bo zares krasen par! Da bi jima le dal ljubi Bogec zdravje do tega časa, da bodo naši fantje primarsirali gori v Berlin.

Louis Adamič: "A Very Valuable Document"

Objavlja P. Ambrožič OFM

(Nadaljevanje.)

Nemci so podtalno širili glasove, da je Pavelić prevaril Hitlerja, ko mu je zatrjeval, da je Bosna do 95% hrvatska. Tudi so raznašali, da je Pavelićev minister Lorković doživel v Berlinu zelo neprijazen sprejem. Tudi da bo vzhodno Bosno dobila Srbija, češ da je tam večina srbska.

Vse te govore so pospeševale misel, da je treba nastopiti v Bosni, in prišlo je do akcij zoper ustaše. To borbo je vodil v glavnem major Dangič. Po porazu komunistov v Srbiji so skušali njihovi ostanki preiti v Bosno. Major Dangič jih je s svojimi četami pričakoval ob Drini in jih sproti uničeval. To se je zgodilo kot naravna posledica komunističnih napadov na Mihajlovičeve čete.

Ze koncem minulega leta (1941) so Dangičeve čete operirale v Bosni in so skoraj vso vzhodno Bosno vzdolž Drine držale v svojih rokah. Majorju Dangiču se je ponudilo prilično število Hrvatov in muslimanov, da vstopijo v njegove oddrede. Dangič je pa to ponudbo odbil in s tem vsakako napravil veliko napako. Oni ljudje so potem začeli deloma posebne akcije na lastno pest, deloma so se podvrgli režimu (Paveliću).

Kolikor je znano, je prejemal (Dangič) municijo od Nemčiča, za kar mu je v zameno dajal govedo. Z Nemci se je dogovarjal dvakrat — kolikor je to znano v Belgradu. Od njih je prejel pooblaščenje, da se bori proti komunistom. Odlikovanje Karadjorgeve zvezde z meči menda ni dobil, ker bi mu to hodilo navzkriž pri dogovorih z Nemci.

Znano je, da je bil (Dangič) prej med Mihajlovičevimi borci in je vsakako prve operacije v Bosni vodil po navodilih Mihajloviča. Pozneje, ko se je spuščal bolj in bolj v razne borbe, se dogovarjal z Nemci in nekaterim ter agitiral za Veliko Srbijo, je prišlo do nekega odvajanja med njim in centralno akcijo (Mihajlovičev). To je bilo pa le na škodo skupni stvari.

Komunisti niso mogli pozabiti na Dangičeve akcije proti njim in so se celo zvezali z ustaši in laško-nemškimi formacijami, da bi ga likvidirali. To se vidiz njegovih proglašev v februarju in marcu na bosanske Srbe, kjer jih pozivlje, naj obrnejo hrbet komunistom in se pridružijo njemu za boj v varstvo srbstva. Tako se je zgodilo, da ga je zadel napad od strani prej omenjenih "zaveznikov," in sicer najprej pri Han Pjesku, nato pri Srebrenici, Vlasenici in tako dalje. Moral se je umakniti pred premočjo. Ob tej priliki se je pridružila ustašem, Italijanom itd., neka grupa Črnogorcev, baje komunistov, pod vodstvom generala Ljude Novakovića.

Bosna — ta zakleta kraljčina — je danes najbolj krvav in boleč del jugoslovanskega telesa. Tod so bili največji boji nevestitvi ustaških zverstev, naprjenih proti golorokemu narodu. Koliko ljudi je pri tem poginilo, ni znano, toda vsakako presega število žrtv — po podatkih srbske vlade — število 250.000. V kaosu medsebojnih borb se pa vse bolj pogosto dogaja, da se narod ustavlja in trezno spoznava, kam vse to vodi, namreč v grob. Bolj in bolj spoznava narod, da so vsega tega krivi v prvi vrsti Nemci, potem Italijani, da se mora torej vse zediniti v eno bojno vrsto zoper te največje sovražnike našega naroda.

Črna gora

Italija je proglasila Črno goro za neodvisno. Po izbruhu

nemško-ruske vojne so tudi tu izbruhnili upori proti Lahom, v katerih so imeli uporniki sprva dosti uspeha. Osnovala se je celo jugoslovansko-črnogorska-sovjetska republika. Na čelu te ustaje je bil baje komunist Jernej Pijade iz Belgrada, slikar po poklicu. Lahi so ustajo zadušili z požiganjem, bombardiranjem in drugačnimi represalijami. Preostali uporniki so se umaknili v hribe, koder Italijani ne operirajo.

Z nastopom pomladi je tudi v Črni gori izbruhnulo obračunavanje med komunisti in nacionalisti, pa rezultat teh bojev ni znan. Početkom aprila so dospele vesti o krivosiljski ustaji, pa podrobnih podatkov ni.

Slovenija

Iz dela, ki so ga anektirali Nemci, je izseljenih preko 150.000 Slovencev na Poljsko, v Slezijo itd. Sprva so Nemci izseljevali Slovence v Srbijo in Bosno, toda s tem so kmalu prenehali, ko so videli njihovo globoko narodno zavednost. Izseljevanje se baje vrši po spisih plebiscita po prvi svetovni vojni. To se pravi, da so porazdelili Slovence po teh zapiskih v več skupin in čiste Slovence izselili. (Plebiscit se je vršil samo na Koroškem, o čemer naš Srb očividno ni dosti poučen. (Opomba prevajalca.)

Nekaj Slovencev se je izpod nemške okupacije zateklo v oni del, ki ga drže Italijani. Poročilo, da je Gestapo začel z aretiranjem teh beguncev, nisem mogel do konca ugotoviti. Italijansko ravnanje z ljudmi v Sloveniji je isto kot v drugih krajih, ki jih drže Lahi pod svojo okupacijo.

Zaključek

Smatram za svojo dolžnost, da opišem dogodke tako kot sem jih sam videl, oziroma, da podam zaključke, ki sem prišel do njih na podlagi razgovora z ljudmi vseh skupin in vsakega stanu. Nikar se ne čudite, ako nekateri dogodki in mojem poročilu niso dovolj povezani, ali če vam situacija iz teh podatkov ni jasna. Vzemite v poštev, da je državljanska vojna, ki je divjala in še vedno divja po nekaterih pokrajinah, in pa istočasni odpor proti okupatorju in uzurpatorju naše domovine, pogosto privedla do nepričakovanih zasuljajev. To je vzrok, da se položaj ne more vedno pravilno pregledati in oceniti.

Dosedaj nisem omenjal razpoloženja naroda in njegovih stremeljenj, zato naj vsaj sedaj na kratko poudarim nekatere reči, brez katerih bi ne bilo mogoče imeti kakega pojma o današnjem položaju v domovini.

Vse do začetka tega leta (1942) ni bilo mogoče dobiti prave slike o tem, kaj prav za prav misli in kako čuti narod. To je tudi kaj lahko razumljivo. Dogodki so se morali razviti do konca in doseči svoj višek, šele potem se je mogla izkristalizirati težnja ljudstva in se pokazati pomen vseh dogodkov za presojanje, naše narodne in državne bodočnosti.

(Dalje prihodnjič)

Politična seja v 32. vardi

(Radi izrednih časov, v katerih živimo, se vrši seja slovenskega demokratskega kluba v 32. vardi v nedeljo popoldne, to je, 12. septembra, v dvorani št. 3 Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. Začetek ob dveh popoldne.

Na to sejo so vabljeni vsi člani in članice, ki so prejšnjo kampanjo tako agilno delovali za izvolitev naših sedanjih zastopnikov pri naši mestni vladi. Časi so zelo resni in je zopet

naša dolžnost, da se snidemo pred volitvami. Na to sejo pa so vabljeni tudi kandidati, za katere bomo volili. Prilika bo dana vsakemu, da bo lahko povedal svoje smernice. Zato pa bo ta seja tem bolj važna za vse državljane v 32. vardi. Priidite!

Za odbor,

M. I. Lah.

Kje boste kupili bonde?

V soglasju z razglasom ogromne kampanje, ki se pričinja s tem tednom za nakup državnih bondev tretje kampanje, apeliram, v imenu direktorija in v imenu vseh delničarjev banke, da se poslužujete domačega podjetja, da kupite bonde v vaši lastni domači banki.

Bančno podjetje sicer nima od tega ničesar drugega nego delo brez vsake plače. Banke radovoljno sodelujejo v ta namen, da pomagajo vladi pri izvedenju dela, ki je v zvezi, da se pripomore do zmage v vojni, kjer je že v službi toliko naših slovenskih sinov.

In, ker je s tem v zvezi tudi korist našega celega naroda z našo staro domovino vred, je naša dolžnost ta, da se vsi opremo tega dela, da bomo Slovenci pokazali našo ljubljenost do naše vlade in s tem bo pomagano tudi našim doma.

V ta namen bo osebje v obeh naših bankah z veseljem na razpolago. Dalo se vam bo pojasnila, kateri bondi so najboljši za vaše razmere in investicijo. Tajnik banke, Mr. Joseph L. Surtz, se vedno nahaja v banki za vsa pojasnila, moja malenkost je pa tudi pripravljena, v slučaju, da nimate prilike dospeti v banko, vas bom rade volje v takih slučajih obiskal na vašem domu.

Vsi, ki ste zaposleni v času, ko je banka odprta, se v vsakem slučaju tudi lahko poslužite mojega urada na 1053 E. 62 Street, kjer bom rad na uslugo. Banka je pa tudi odprta vsak petek do osmih zvečer. Tako se vam nudi vsaka prilika, da si kupite najboljše vrste bonde te izvanredne ogromne kampanje, katere naj noben ne zamudi, da ne bi kar največ investirali v njo. Z našo podporo bo zmaga Amerika, zmaga pravična stran — demokracija.

Anton Grdina, preds. The North American Bank—Telefon: Henderson 6063.

Podružnica št. 47 SZZ

Članicam naše podružnice naznanjam, da se bo v soboto 11. septembra vršila zelo važna seja v navadnih prostorih ob pol osmih zvečer. Prošene ste, da se prav gotovo udeležite, kateri je le mogoče, namreč bo na dnevnem redu zelo važno glasovanje, glede povznanja asesmenta. Ko smo bile delegatije poslani na konvencijo v Pittsburgh, ter smo seve prišle domov z novico, da bo po novem letu asesment višji, ker država tako zahteva in ker mora res že skoraj vsaka kolikor razsodna sama pripoznati, da iz nič se ne more več Zarje vzdržavati, da je treba za isto vsaj zvišati, pa je v večjih krajih zagrmelo, da so bile gl. odbornice na zadnjem sestanku odločile, da naj sedaj članstvo samo odloči in glasuje o tem na septemberski seji. Torej bo o večjih zahtevah se glasovalo zato je vaša navzočnost na vsak način potrebna, seve se bo morala tudi sedaj manjšina podati večini, kot se je to zgodilo na konvenciji. Cela stvar vam bo na seji popolnoma pojasnena ter bo vsaka sama po svoji volji glasovala, kajti nobeni se ne bo reklo kako more.

Nobena naj se nikar ne čuti, da smo sedaj ta stare (kot se, na večjih ozirih čuje) prezirane, torej tudi ta mlade ako bodo vzele \$100 zavarovalnine bodo morale plačati ravno isto svoto kot ME ta stare. Nobeno se ne bo sililo, da mora vediti višjo zavarovalnino, ako jo sama ne bo hotela vzeti in za isto plačevati 60 mesečno, toda zavedati pa se moramo, da če je oseba starejša, mora pri vseh organizacijah in zavarovalnih družbah plačevati več, če je stara 40 let kot pa ista ki je 16 let, če pa plačuje enako je pa tudi za manj zavarovana, v tem oziru pa se prav lahko vsaka prepriča pri eni ali drugi družbi. Zato se le nikar tako ne razburjajte, saj ni tako hudo kot si ene predstavljajo. V upanju, da bomo v bodoče še bolj aktivne in pa da bo naša edina SLOVENSKA ŽENSKA ZVEZA v Ameriki v bodoče še lepše napredovala, da bomo res lahko ponosne, da smo nje članice, vas pristočno pozdravljam in kličem: Živele!

Helen Tomažič, tajnica.

Zapisnik

polletne seje Slovenske moške zveze z dne 25. julija 1943 v Barbertonu, Ohio.

Glavni predsednik Anton Rudman otvori sejo ob 10:40 v Klubovih prostorih cerkve Presvetege Sreca Jezusovega. Po zdravi navzočnosti s primernim nagovorom, nakar pozove zapisnikarja, da prečita imena navzočih glavnih odbornikov.

Navzoči so: Častni predsednik Fred Udovich, Anton Rudman, glavni predsednik; Frank Česnik, drugi glavni podpredsednik; Vincent H. Lauter, glavni tajnik; Jerry Župec, glavni blagajnik, ter Jože Grdina, glavni zapisnikar.

Od glavnih nadzornikov: Nikola Klasan, prvi nadzornik; od finančnih odbornikov: Joseph Piškur, prvi finančni odbornik; sobrat John Lintol, predsednik nadzornega odbora je umrl, ostali odborniki pa so povečini zadržani radi zaposlitve v tem vojnem času. Sledi poročilo odbornikov:

Glavni predsednik Rudman poroča, da nima kaj posebnega poročati, ker stvar gre zdaj pri Zvezi bolj počasi naprej. Fante in može pobira vojna in tako skoro ne moremo nikamor.

Dalje izrazi sožalje, nad umrlim predsednikom nadzornega odbora, John Lintolom. Poroča tudi glede mladinskega oddelka, da so tudi tam težkoče, ker gotovi odborniki podružnic ne sodelujejo kot bi bilo potreba tozadevno.

Poroča častni predsednik Udovich. Njegovo poročilo je kratko. Kritizira glavni odbor, ker se tako malo zanima, zlasti ker se tako malo piše. On kot tak je skušal napraviti, kar je pač mogel in tudi pisal v Ameriško Domovino o Slovenski moški zvezi.

Poroča glavni podpredsednik Česnik, ki pravi, da je težko zdaj z kakim napredkom, ker mladi gredo k vojakom, starejši so pa prestari. Pa si pomagaj!

Poroča glavni tajnik Lauter o dohodkih in stroških, ki so sicer, kar se tiče glede izplačitve pogrebnih stroškov, precej visoki, a vendar blagajna dobro stoji, ter je bil preostanek v blagajni dne 30. junija \$4,568.34. Denarja je nekaj investiranega v U. S. vojnih bondih, nekaj na banki na hranilni vlogi ter na čekovnem računu.

Dalje poroča glavni blagajnik Župec, da so njegove knjige v redu, vse tako kot pri tajniku, ter številke popolnoma soglašajo s tajnikovimi v vseh ozirih.

Knjige je pregledal prvi nadzornik Klasan, a ker je bil sam, je bil začasno v to imenovan finančni uradnik Joseph Piškur, da je skupno s Klasanom pregledal knjige ter sta

oba potem tozadevno poročila po knjige tajnika kot gajnika, povsem v redu in tako, kar se tiče Zvezine misli.

Zapisnikar Grdina poroča, obžaluje, ker zadnjič ni bil na glavni seji, ki je vršila meseca januarja, pa radi tega, ker je moral krat delati na "War production" v tovarni. Za poročilo na nič, ker se tudi udeležiti ni dosti radi zaposlenosti, vi, da zdaj napredovati ni mogoče, ker je pač vojna in pa Zveza pa obstoji iz slovenskih. Kjer so ženske v organizaciji, bodisi same ali leg moških, je to že drug pri nas pa ne. Vsak napredek je nemogoč. Česnik je poročal, da mlajše vzame v organizacijo ne more, ker smo preznizali starost; samo do 25. Pravi, da je že na zadnji konvenciji priporočal, da se lje pri organizaciji posebej delek za starejše, ki bi plačevali in bi tudi seveda lo dobili, a glavno pa, da ke častno pokoplje, pa denec, pa še nekaj denarja, kor že. Mi vendar ne gledati na insurance, zato so druge organizacije, ša Zveza naj združijo slo, može pod svoje okrilje stare.

Mnogo jih je, ki so bili primorani pustiti in razne organizacije, stopiti vanje, so pa prestopili nikogar, ki bi poskrbel za dostojen pridobiti jih, pa pravilno napraviti in prispevke. Ker niso sprejeti na konvenciji, lahko vodijo te napake. (Dalej na 3 strani)

To-le sem zvedel iz zanesljivih slovenskih v Clevelandu oziroma woodu. Več ne smem ker se bojim zamere. Nek slovenski trgovci svoji hiši prodajajo, dajalno pa lepo stanovanje terga drži v lepem gova pridna žena. Za trgovca je to zelo no zlasti ob vročih doli v prodajalno. Pa mu je zdelo, da je malo spil, ali je pozabil važnega, ne vem gotovo resnica je, da se je til gori v stanovanje. Ko odpre kuhinjsko mu odpre pred očmi den prizod. Njegova namreč stala pri odprnici, držeč "ta močnega časa se srečni zakon gleda v splošnem molki sksi se steklenica v roki vito trese. Končno se žena vendar opogumila jeclja:

"Pa da ne boš mislil, hotela piti! Saj sem mo malo pospravila baksi. Sicer, kdo je da boš tako naglo nazaj. Kaj te mora siti firbec sem gor! "I, ali sem kaj opravičil soprog in pet doli po stopnicah. Mož zdaj premišljuje, žena pa naskrivaj, žena bi vedela, če ji moč vedno je hotela res samo denico.

DELO DOBIJO

ženske za čiščenje
uradov ponoči.
Zglasite se
Society for Savings
poslojpe
(213)

Moške in ženske
se potrebuje za
oplošna tovarniška
dela
6 dni v tednu
48 ur dela na teden
Plača za ZAČETEK
Moški 77½c na uro
Ženske 62½c na uro
Morate imeti izkazilo držav-
nima in prestati zdravniško
preizkušnjo.
Zglasite se na
Employment Office
1256 W. 74. St.
National Carbon Co., Inc.
(216)

MOŠKI
18 do 60
OPERATORJI NA STROJIH
in
UČENCI
Plača od ure.
Cleveland Cap
Screw Co.
2921 E. 79. St.
(216)

TOVARNIŠKO DELO
OBRAMBNO DELO
Plača od ure in potrebo
zadaj zaposleni v važni
deli, da ste na razpoložanju.
THE DRAPER
MFG. CO.
E. 91. St. and Crane
blok južno od Union Ave.
(216)

ŽENSKO
za
važno industrijo
oplošna tovarniška dela
Plača od ure
ARCRODS CORP.
MI-8790
Južno od Harvard Ave.
Zglasite v delovnik
10 dop. do 5 pop.
(216)

ŽENSKO
za
važno industrijo
oplošna tovarniška dela
Plača od ure
ARCRODS CORP.
MI-8790
Južno od Harvard Ave.
Zglasite v delovnik
10 dop. do 5 pop.
(216)

ŽENSKO
za
važno industrijo
oplošna tovarniška dela
Plača od ure
ARCRODS CORP.
MI-8790
Južno od Harvard Ave.
Zglasite v delovnik
10 dop. do 5 pop.
(216)

ŽENSKO
za
važno industrijo
oplošna tovarniška dela
Plača od ure
ARCRODS CORP.
MI-8790
Južno od Harvard Ave.
Zglasite v delovnik
10 dop. do 5 pop.
(216)

ŽENSKO
za
važno industrijo
oplošna tovarniška dela
Plača od ure
ARCRODS CORP.
MI-8790
Južno od Harvard Ave.
Zglasite v delovnik
10 dop. do 5 pop.
(216)

ŽENSKO
za
važno industrijo
oplošna tovarniška dela
Plača od ure
ARCRODS CORP.
MI-8790
Južno od Harvard Ave.
Zglasite v delovnik
10 dop. do 5 pop.
(216)

Vatikan je dosegel svo-
bodo za Slovence

Washington. — Nadškof Am-
leto Giovanni Cicognani, ki je
apostolski delegat za Zed. drža-
ve poroča, da se je italijanska
vlada podala zahtevi Svete stoli-
ce in bo izpustila iz koncentra-
cijskih taborišč vse civilne Slo-
vence in Hrvatce. Od 230,000 Slo-
vencev, ki so prišli pod italijan-
sko okupatorsko oblast, jih je
Italija internirala najmanj 20
odstotkov.

Čebelarstvo strokovnjak na-
poveduje, da je mnogo čebel
podhranjenih in bo treba letoš-
njo jesen preskrbeti zanje hrane.

DELO DOBIJO

MOŠKI 18-55

MNOGO DEL JE ZDAJ ODPRTIH.
NE ZAHTEVAJO NOBENEGA
ZNANJA
Lepa prilika zaslužiti dobro plačo in
se izučiti dobrih strokovnih del. Visoka
plača od ure in avtomatično zvišanje
po starih tednih.

DOSTI OVERTIME

WILLARD

STORAGE BATTERY CO.

246 E. 131. St. (blizu St. Clair)
(215)

Press Operatorji

ki razumejo delo ali začeti. Mi vas
naučimo. Dobra plača od ure. Delo
58 ur na teden. Nočno in dnevno delo.
Dickey-Grabler Co.
10302 Madison Ave.
(216)

ŽENSKO

OPERATORICE NA STROJIH
in
UČENKE
Plača od ure
Cleveland Cap
Screw Co.
2921 E. 79. St.
(216)

AKO STE

NEIZVEDENI

VAS BOMO MI IZURILI

HOTEL STATLER

je kot malo mesto, ki ima odprto vse
vrste zaposlitve za skoro vsako uro, ki
jo želite delati delno ali ves čas.
Zastonj zdravniška postrežba; zas-
tonj zavarovalnica; jedilnica za slu-
žabništvo; prijetne sobe za odpočitek;
plača.

Zglasite se v sobi 335, vhod za slu-
žabništvo na 12. cesti. od 9. dopoldne
do 5 popoldne.
(212)

MALI OGLASI

Dve sobi iščejo

Dve ženski iščeta 2 sobi v
newburški okolici. Kdor ima
kaj primerne, naj pokliče
Diamond 3413.
(213)

Išče stanovanje

Starejša mož in žena bi rada
dobila 4 sobe in kopalnico, zgo-
rej, pri mirnih ljudeh, med 70.
in 61. cesto ter med St. Clair
in Superior. Zelita dobiti zdaj
ali vsaj pred zimo. Pokličite
ENDicott 7197.
(213)

Stanovanje iščejo

Dve odrasli ženski iščeta stan-
ovanje 3 sob s kopalnico v
okolici E. 55. St. do E. 105 St.
in blizu ulične železnice. Kdor
ima kaj naj pusti naslov v ura-
du tega lista.
(213)

RE-NU AUTO BODY CO.

982 East 152nd St.
Popravimo vaš avto in prebarvamo,
da bo kot nov.
Popravljamo body in fenderje.
Welding!
J. POZNICK — M. ZELEDKO
Glenview 3830.

Kraška kamnoseška obrt

15425 Waterloo Rd.

Ivanhoe 2237

EDINA SLOVENSKA IZDELOVAL-
NICA NAGROBNIH SPOMENIKOV

FR. MIHČIČ CAFE

7114 St. Clair Ave.

6% pivo, vino, žganje in dober prigr-
zek. Se pripravljamo za obisk.
Odperto do 2:30 zjutraj

East 61st St. Garage

FRANK RICH, lastnik

1109 E. 61st St.

HEenderson 9231

Se priporoča za popravila in bar-
vanje vašega avtomobila. Delo točno
in dobro.

Rejenka

Povest. Spisal dr. Ivan Pregelj

"Skupaj si bil z njim, pa ga
nisi varoval; ti, ti!"

Fantu so se kolena pošibila.
Zdelo se mu je, da je hotela
nekaj reči, česar ni rekla. Za-
vedel se je stoprav, ko se je
z glavo zadel ob domača vrata.
Jel je klicati:

"Oče, Janez, Jože!"

10. Ozdravljenec in otroci

In potem je bilo prišlo nad
njo ono, česar se je bala, česar
je čakala z grozo tolikokrat,
kar je viselo kot temna senca
nad njen, odušo v vseh teh dne-
vih žalosti in gorja.

Prinesli so ga bili domov, bil
je mrtev. Globoka rana mu je
zijala na glavi, prav na istem
mestu kot takrat, samo da je
bila sedaj večja ter da je bil on
sedaj mrtev, mrtev. Padla je v
globoko nezavest, neprestano
je visela nad njo slika krvave-
ga prizora; grozno je zijala ra-
na. Ležalo ji je nekaj nezno-
nega na prsih; strah ni zapu-
stil njenega srca. In potem je
vse izginilo, za dolgo. Naen-
krat pa je zaslišala ob sebi gla-
sove ter odprla oči. Ležala je.

Skozi zagrnjena okna je vha-
jalo nekaj solčnih žarkov v
sobo in igralo po odeji. Dve že-
nici sta stali ob postelji. Iz ku-
hinje so se zaslišali koraki, ne-
kdo je vstopil. Spoznala ga je
tako; bil je oni zdravnik, kate-
rega je pred leti privedel stari
Zabregar k ranjenemu sinu Pe-
tru.

Nasmehnil se ji je zdravnik,
videč jo, da je prizavesti in
položil prst na usta. Tudi ona
se je nasmehnila, dasi ni vede-
la zakaj.

"Prestala!" je zašepetal
zdravnik in izpustil njeno ro-
ko, povedal nekaj ženicam in
odšel.

"Ali sem bolna?" je vpraša-
la ona.

"Tiho, tiho, da te ne sliši
zdravnik! Seveda si bolna, si-
rota; že tri tedne si bolna," je
šepetala ena navzočih ženic.

"Oh!" je vzdihnila bolnica.
Spomnila se je bila vsega. Ne,
vsega se ni spomnila; tiste te-
žke boli, ki jo je bila tedaj za-
dela kot kladivo, se ni mogla
več domisliti. Vsaj čutila je ni
več.

"Saj sem čisto dobra," je de-
jala.

"Nisi še, sirota, nisi!"

"Kje sta pa otroka?"

"Pri sosedovih jih imajo. Ju-
ri ju neguje po cele dneve, ta
uboga duša. Ves je bolan, tudi
on je bolan. Revež, ali veš, da
so ga sumničili, da je on kriv.
Pa ga še domov ni bilo tisti ve-
čer, ker je v vasi spal.

"Oh!" je vzdihnila bolnica
sedaj drugič. Skušala se je ne-
česa spomniti. Za nekaj časa
pa je rekla:

"Pokličite ga, pokličite!"

Malo pozneje je Juri že vsto-
pil; bil je videti bled in star.
Ko je zagledal bolnico, ga je
sililo na jok; obstal je pri vra-
tih.

"Juri, stopi bliže!" je rekla
s tihim glasom. In ko je pri-
stopil je šepetala:

"Odpusti tisto! Jaz ne vem
ali nisem; pa vendar odpusti!"

"Le tiho, tiho!" je odvrnil
fant.

"Vidiš, zdaj šele sem zopet
mirna. Pa kje sta otroka, Ju-
ri?"

"Zunaj sta, ali hočeš, da ju
privedem sem?"

Šel je in se takoj zopet vr-
nil z otrokoma. Posadil ju je
k njej na posteljo.

"Sirotici, očeta sta izgubila;
kmalu bi bila še mamico," ji-
ma je govoril.

"Da, očeta!" je ponovila bo-
lestno Francika.

"Otrokoma je treba očeta,"
je modroval Juri.

"Treba očeta!" je ponovila
ona.

"Onadva ne smeta in ne sme-

je tisto čudno psičkovo žrtev in
vzkliknila:

"Petrova listnica!"

"Sem daj!" je rekel Juri,
vstal in odšel v vas.

Smejoč se, se je vrnil.

"In kaj?"

"Še prav rada je dala. Za Kri-
stovo ime me je prosila, naj ne
pravim okoli," je pripovedoval
mož ženi. Ona pa je postala
žalostna. Potem pa je sedla k
možu in mu gledala v oči dolgo,
dolgo...

(Konec)

ZAPISNIK

(Nadaljevanje z 2 strani)

Ker je prihodnje leto kon-
vencija, priporoča, da se toza-
devo kaj ukrene.

Potem poroča prvi nadzornik
Nikola Klasan, da sta on in so-
brat Piškur pregledala račune
glavnega tajnika in blagajnika,
katere sta pronašla v redu.
Prav tako je vse v redu, kar se
tiče imovine SMZ. Naknadno
še poroča sobrat Piškur kot pr-
vi finančni odbornik ter pravi,
da sedaj agitirajo za Slovensko
moško zvezo je skoro nemogo-
če, vzrok je že omenil sobrat
Česnik. Ko se konča vojna, bo
pa druga zadeva v tem oziru;
takrat bo pa treba stvar ura-
vnati in poživiti, ko pridejo mož-
je in fantje domov od vojakov,
oziroma iz vojske.

Poročilo odbornikov sprejeto
in sprejeto ter odobreno je tudi
poročilo nadzornega odbora, da
se račune sprejme. Sprejeto.
Sključeno je, da, kar se tiče
zapisnege, ko član pristopi k
organizaciji, da se v vseh ozi-
rih ravnamo po pravilih.

Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

ni. Čita se pismo sobrata glav-

VSE KARKOLI

se potrebuje od zobozdravnika,
bodisi izvlečenje zob, puljenje
zob in enako, lahko dobite v va-
še polno zadovoljstvo pri dr.
Zupniku, ne da bi zgubili pri-
tem dosti časa. Vse delo je nare-
jeno, kadar vam čas dopušča.
Uradni naslov:

DR. J. V. ZUPNIK

vhod na 62. cesti, Knausovo po-
slojpe.
(Sept. 9, 192)

Boji v Jugoslaviji

New York. — New York
Times poroča, da so jugoslov-
anski patrioti pretekli teden na-
padli iz nenada letališče v bližini
Sarajeva in uničili na njem 24
nemških letal, med njimi več
bombnih aparatov. To vest je
včeraj prinesel londonski radio v
oddaji, katero je zabeležil Co-
lumbia Broadcasting System.

Dalje poroča ta radio postaja,
da so patrioti v tem okraju po-
gnali v zrak vlak poln nemških
vojakov, ter izvršili več napa-
dov na železniške objekte, s ka-
terimi so uspeli popolnoma odre-
zati Sarajevo, najvažnejšo strate-
gično bazo v teh krajih, od
Beograda, Zagreba in od morja.

"Na Hrvaškem pa so patrioti
zasedli mesto v bližini Zagreba,
ter ob tej priliki osvobodili pre-
cejšnje število političnih ujetni-
kov, ki so bili tam internirani.

"V dveh drugih krajih so pa-
trioti uničili 26 lokomotiv in vr-
gli iz tira 23 vlakov, pri čemer so
se koncentrirali največ na vla-
ke, ki transportirajo žito v Nem-
čijo."

"Proti-petokolonske" poštno
znamke imajo v prodaji na Ku-
bi.

INVAZIJA

Borbene sile

Zedinjenih držav invadirajo.

Naša dolžnost je gledati na to,
da imajo vsega, kar potrebujejo
končati svoje delo.

VOJNI BONDI BODO STORILI

INTERNATIONAL BUSINESS MACHINES CORPORATION

Palomita

Zgodovinski roman

Maksimilijan ga je sicer poslušal ves čas čitanja pozorno, ali vtis pa, ki ga je nanj napravila ravnokar prečitana objava, ni bil na njihovo veliko presenečenje niti ne od daleč tak, kakor pa so ga vnaprej pričakovali general Miramon kakor tudi vsi ostali, ki so poznali natančneje polkovnika Lopeza ter njegovo temno prošlost. Cesarju je bilo le predobro znano, da je imel njegov posebni ljubljeneec na kupe sovražnikov in sicer ne samo — ter predvsem — med vsemi tujskimi, francoskimi, belgijskimi kakor tudi avstrijskimi častniki, ki so ga sovražili še prav posebno zaradi njegove hinavščine, prevzetnosti in častilakomnosti, temveč v enaki meri tudi med svojimi lastnimi rojaki, mehiškimi častniki cesarjeve armade, katerim je bil že zaradi vseh prej naštetih kakor tudi mnogih manj odvrtnih lastnosti istakto ali pa morda še bolj zoprn in neznosen.

Tako je torej presenetila cesarja kaj malo vsebina navedene listine. Vendar pa, videč trdovratno in neomajno protivnost svojih najboljših in najzaupnejših svetovalcev, se je

DEKLETA IN ŽENE

Ali veste, da si boste prihranili precej denarja, če si naročite fini FUR-COAT ali STERLING suknjo iz čisto volnenega blaga, naravnost iz tovarne

SEDAJ NA WILL-CALL

Ne odlašajte, samo me pokličite, da vas peljem v TOVARNO na mojo odgovornost, če kupite ali ne. Vam se priporočam:

Benno B. Leustig

1034 Addison Rd. ENdicott 3426

V BLAG SPOMIN

DRUGE OBLETNICE SMRTI LJUBLJENEGA IN NEPOZABNEGA SOPROGA

Andrew Lovshin

ki je za vedno zatihnil svoje dobre oči 9. septembra, 1941 v Timmins, Ontario, Canada.

Dve leti že Te zemlja krije, v gomili mirno spiš, na Tvoj grob zlato sonce sije, a med nami še živíš.

Vse prehitro so pogrebeli Te odnesli v tih dom, z venci krsto so odeli in Te spustili v hladni grob.

V domu tihem večno spanje snivaš nepozabni sin, brat in soprog, enkrat bomo se združili srečni, prosti vseh nadlog.

Žalujejo ostali:

PAULINA, soproga, FRANK, oče; BRATJE in SESTRE. Cleveland, O., 9. septembra, 1943.

končno nekako vdal, ker ni maral žaliti njihovega prijateljskega in vdanostnega čuta do njega, pa tudi ne kakor nalašč in samo iz kljubovanja naravnost izpodbiti njihovega, vedel je, dobro menečega nasveta. Vendar pa si ni mogel kaj, da bi prej vsaj ne pripomnil z lahkim in kakor malo porogljivim smehom:

"Dobro, dobro, pa naj bo! Vendar pa bi Vas rad, gospod general, predno že zaključimo o stvari, samo še nekaj malega vprašal in to je: Ste li pa tudi, gospod general in z Vami vred vsa ostala visoka gospoda, popolnoma gotovi in prepričani, da je dotična listina v resnici pristna in da odgovarja dejstvom —?"

Govor pa se je že skoraj zasukal od Lopeza na druge važnejše zadeve in tako je ostalo tudi vprašanje Miramonovega začasnega naslednika v vojnem uradu tačas nereseno, oziroma ga je kasneje nadomestil tedanji podtajnik istega urada. Pa so se tudi sicer kmalu zatem odigrali važni dogodki, ki so prekopicnili na glavo večino ukrepov, ki so jih sprejeli na tem zborovanju cesar in njegovi svetovalci.

XIV.

Vojški upor.

Vojški oddelek, ki je spremljal pod vodstvom majorja Koloniča cesarico do pristanišča, se je vračal po opravljenem poslu že zopet nazaj proti svojemu stanu v glavnem mestu. Imeli so že za sabo najslabši in najnevarnejši del poti skozi zloglasno "tierra caliente," ki so se je najbolj bali, ker je bilo obolelo tam že takoj v prvih mesecih francoske okupacije na mrzlici, bljuvanju, driski in drugih takih nevarnih tropskih boleznih na tisoče evropskih vojakov, ne vajenih neznosne odnotne vročine ter enako morečega, vlažnega, težkega in nevarjetno hitro izpremenljivega tropskega podnebja.

Nahajali so se tedaj v Orizabi, dokaj velikem, prijaznem in nenavadno slikovitem mestu, ležečem nekako sredi poto med verakruško vročo in mrzlo zemljo, kjer je sklenil mladi poveljnik, da se vstavi s svojo malo četo za dan ali dva, da se tako malo odpočije od napore, dolge in nevarne poti ne samo njegovo moštvo, ampak istotako tudi njihovi utrujeni, daljšega odmora in malo boljše oskrbe zelo potrebni konji.

Mesto leži večinoma v ravnini sredi prijazne dolinice, ki se vije na svoji severozapadni strani v ostro stopnjevanih ovinkih proti strmim in divjim, visoko proti nebu štrlečim grebenom razoranega Maltratskega pogorja — "Cumbres de Maltrata." Hitra, mrzla in kristalno čista voda male reke Orizaba, čije urni, gibčni in živahni valovi se razbijajo peneč ob ostrih, visoko nad vodno površino molečih strujnih skalah in čerch, izmiva mesto ravno po sredini, dajajoč mu zaradi številnih, tesno ob vodi postavljenih mlinov, predilnic, sladkornih čistilnic, pralnic, tobačnih tvornic in raznovrstnih drugih manjših obrtnih podjetij le še toliko živahnejše obličje in tem slikovitejšo zunanjost. Hiše so v večini lepe in snažne, zidane ponajveč s kamna in samo nekatere, one revnejše seveda, narejene iz adob, vendar pa skoraj vse kar najskrbnejše ometane in napovrh pobarvane z najbujnejšo juž-

njaško domišljijo: zeleno, rumeno, rjavo, rožnato, višnjevo, modro, belo, svetlosivo — sploh v vseh mogočih živih in kričavih mavričnih kot tudi veselejših nevtralnih svetlobnih tiskih. Izpod njihovih nizkih, po večini vodoravno ploščatih ali pa kvečjemu zložno vzpetih streh iz rdeče žlebasto opeke gledajo nekako plaho in kakor nezaupno v svet razmeroma majhna, s težkimi železnimi križi previdno zavarovana okna, med katerimi pa je pridelanih povsod dovolj odkritih in znatno prijaznejših balkonov, ki deloma iznačujejo s svojo v resnici mično in vablivo vnanjostjo oni prvi utis prikritega strahu in čuječe nezaupnosti, ki ga nehoti povzročajo z železjem okovana okna. Njihova velika, močna in težka lesena vrata, opremljena namesto zvoncev s posebnimi, velikimi, v isti namen nalašč naravnost nanja pričvrščenimi železnimi ali bronastimi "llamadorji" (klikači ali tolkači), so obita v svoji večini z ogromnimi debeloglavimi želbi iz medenine ali doma kovane železa, posejanimi v pravih, lepih in zanimivih risbah po starem špansko-mavskem načinu na gosto po njihovih obsežnih ploskvah.

Kratke, vijugaste in nepravilno razpeljane mestne ulice so z malo izjemo nekaterih širših in lepših v sredini mesta po večini dokaj ozke, precej strme in največ nepokrite ali pa kvečjemu tu in tam tlakovane z majhnim, okroglastim, od težkih voz in hudih nališov navadno precej razrvanim kamnjem, tako da je hoja kakor tudi vožnja po njih znatno zamudna in utrudljiva.

Glavni in najlepši del mesta je v sredini okrog "Plaze principal" (Glavnega trga), kjer se nahaja v senci starih in košatih, tesno drug ob drugem stoječih drevoredov "Castillo" ter "Hidalgo" poleg velike in prekrasne, s številnimi kupolami in malimi zvoniki posejane župne cerkve Sv. Mihaela in pa znamenite, stare mestne palače pretežna večina bogatih orizabskih bank ter ondotnih razkošnih in okusno urejenih velikih trgovin.

Če je že mesto samo na sebi prijazno in vabljivo, je pa njegova okolica brez dvoma še toliko krasnejša in prikupljivejša. Na tujca, ki jo obišče prvič, naredi brezizjemno silno globok, očarujoč in nepremagljiv utis, ki ga ne pozabi tako zlepa; dozdeva se mu, kakor da bi bilo vse, kar zre njegovo oko, le nekaka sicer prekrasna, a vendar bežna sanj-

ska prikazen ali pa da je zašel hipno po nekakem nerazumljivem, pa nad vse srečnem naključju naravnost v oni pravilni nekdanji paradiz.

Od severne strani jo zapirajo in ščitijo pred nevarnimi severnimi vetrovi nebotične, divje razorene in v svoji naravni nedotaknjenosti naravnost veličastne "Cumbres de Maltrata," iznad katerih dviga ponosno svojo srebrnobebo, radi silne višine — 5700 m. nad morjem — z večnim snegom pokrito glavno njihov ognjeniški poglavar "Pico de Orizaba" (Orizabski kljun ali stožec), proti jugu pa se vlečejo neizmerni, vlažni, s tropskim goščavjem in zelenjem neprodorno zaraščeni gozdovi, med čijih številnimi, podolgovati in zložnejšimi rušami se razprostirajo obširni, lepi in skrbno gojeni nasadi vsakovrstnih platan (banan), kave, sladkornega trsa, tobaka in oranž. Bujnost divjega rastlinstva v teh krajih presega resnično že vse meje človeške

V BLAG SPOMIN
TRETJE OBLETNICE SMRTI
TI POKOJNEGA SOPROGA
IN OČETA

Louis Krall

ki je preminil 8. septembra 1940

Dragi, ljubljani soprog! Tri leta je minilo, kar si nas zapustil. Izročili smo Te v naročje materi zemlji, kjer snivaš spanje večnega miru. S solznimi očmi Ti kličemo globoko žalostni: Bog Ti daj mirno spanje v ameriški zemlji do skupnega svidenja!

Žalujejo ostali:

ROSIE KRALL, soproga.
RUDOLPH, sin.

Cleveland, O., 9. sept., 1943.

Na obisku na Siciliji. — Levi na sliki je siciljski domaćin v pogovoru z brigadnim generalom Theodorom Rooseveltom, ki je bil na poti v Messino in sicer samo pol ure za sovražniki.

domišljije in obilica najfinejših užitnih sadov vse besedne zaklade na svojih lastnih izrazih i najbogatejših omikanih jezikov. Lepi, rumeni, debeli in žametasto gladki mangi, večje in sočnejše, četudi na zunaj rahlo bodičaste pinije, črni, mastni zapoti, beli in peškati nameji, papaje, guajabe, sandije, granatke, čirimoje, velike, svetlorumene ali pa rdečkasto nadahnjene navadne in pa veliko manjše, trdo nabrekle ter dosti slajše dominiške banane, kokosovi orehi, pomaranče, limone, slastni aguakati kakor tudi še nešteto drugih, povprečnemu Evropecu popolnoma neznanih slastnih sadežev vabi tu mamljivo popotnika na užitek. Povsod ob potih ter ob številnih, hladnih in

čistih gorskih potokih cveto v kar najpestrejših barvah nepopisno lepe, ponajveč močno dehteče cvetke vseh možnih oblik in velikosti: vijolice, divje vrtnice in lilije, azaleje, begonije, gardenije, latane, opuncije, anemone, guave, sejbe, mi-moze in druge, med katerimi se prepletajo bujni mahovi, črvste stelje in vsakovrstni srobo-ti, ki vežejo med sabo zamišljeno kloneče, neredno razčesane vrhe tisočeri palm in raznega drugega mogočnega, tršatega ter gosto obraščenega tropičnega drevja, ki raste bujno po presekah ob vijugastih in slikovitih bregovih šumečih rek ali pa ob vlažnih, strmih, od naravnih elementov v teku ti-sočetij globoko razkljuvanih gorskih pobočjih.

Med 7 in 10 zvečer
ima skoro edino priliko
da kliče na daljavo...

Mi damo žice — toda kadar jih rabite, ni nobene poti, da bi posili njegov klic na cilj.

Ali bi vi hoteli, da bi vaš vsakodnji klic njega zadrževal, da ne bi mogel govoriti z domačimi?

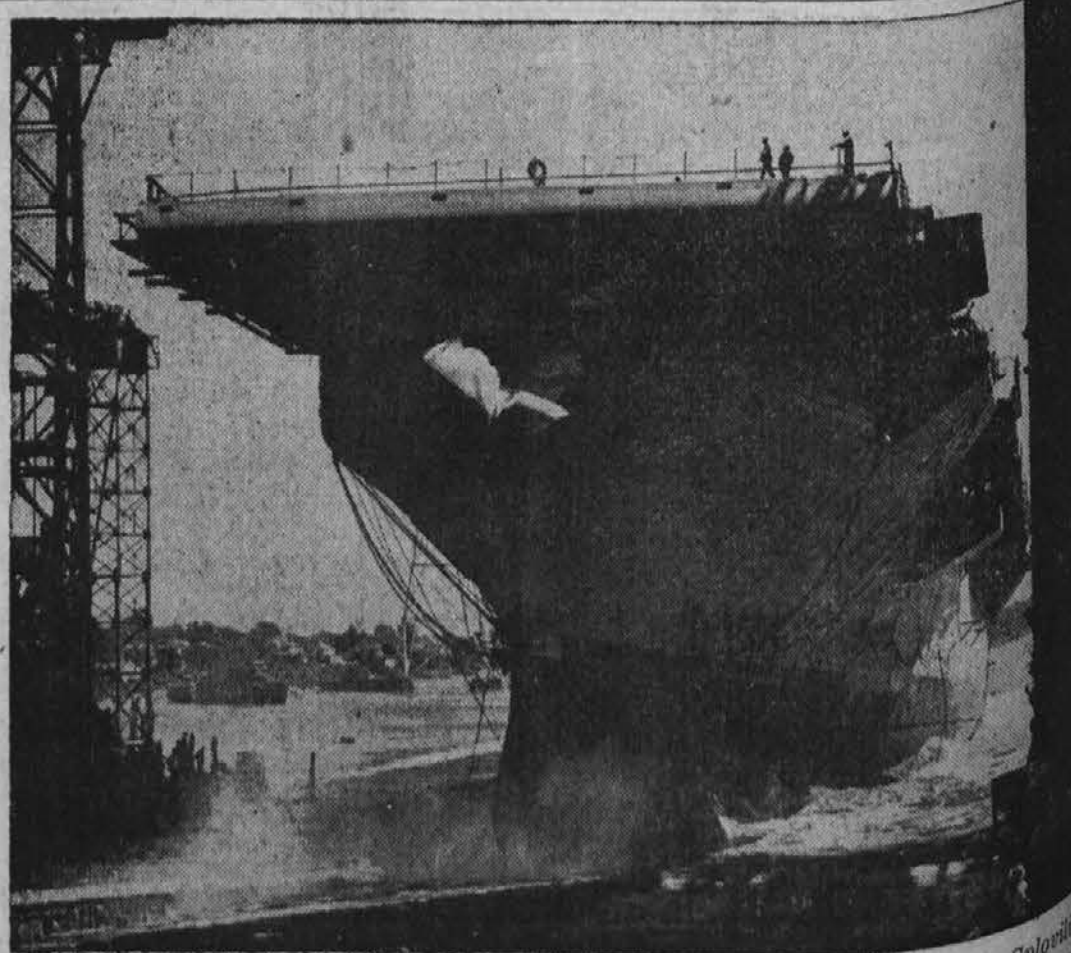
Poskusite, da ne boste klicali na daljavo med 7 in 9 zvečer. Na imajo vojaki in mornarji takrat ce na razpolago.

To je skoro njih edini prosti čas.

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

Back the Attack with War Bonds

Zopet je zdrsil v morje nov nosilec letal, ki je bil krščen na ime Wasp. Splaval ga v ladjedelci Bethlehem, Quincy, Mass. To je 25 tonski nosilec letal, ki je dobil ime po svojem predniku, ki je bil izgubljen v bojih ob Guadalcanalu pred enim letom.

Varčujte naprej

... za davke

... za vojne bonde

... za potrebe

Society for Savings
PUBLIC SQUARE

Help Doctor a Republic
MOTOR TORPEDO